

II.3.7 Supremi honores

Poslední a z pohledu tvůrců pravděpodobně i nejvýznamnější a nejvýpravnější z her předvedených v Opoli v kanonizačním roce 1729 připravili žáci rétoriky a poetiky.¹ Vyučujícím této spojené třídy, a tedy autorem textu hry *Supremi honores* byl začínající, ale velmi nadaný učitel Josephus Werner.² Podle synopse³ jde o další z her pojednávajících o dění po Janově smrti, tentokrát ztvárněném prostřednictvím hvězd, které vedou spor o způsob, jakým světci vzdají hold.

Hru uvádí stručné *argumentum* odvolávající se velmi nekonkrétně na historická svědectví o zjevení světél na místě Janova utonutí.⁴ Po předejře (*prolusio*) následuje 13 scén (*inductiones*), které výjimečně neprokládají žádné chory. Hra je zakončena epilogem.

V předejře hvězdné nebe a řeka Vltava společně oslavují triumf Jana Nepomuckého. Přípravy těchto oslav jsou potom rozvedeny v následujících scénách. Apollón nejprve rozhoduje, že učenému Janovi náleží pocty mudrců. Pallas při trhání vavřínového listí narazí na nezvyklý úkaz: z rostlin prýští tekutiny podobné vodě a krvi. Zatímco se tomu všichni diví, přichází Pověst se zprávou o Janově smrti. Probuzený Mars burcuje ostatní do boje proti Václavovi, jen Venuše je od toho marně zrazuje. Od bojovných úmyslů je odradí až Nesmrtelnost zprávou, že Jan získal život věčný, a ujištěním, že král bude potrestán. Nadále je tak pozornost věnována jen oslavě Jana, všichni se shodnou na osvětlení jeho ostatků. Venuše za tím účelem musí přijmout jméno Jitřenka (*Phosphorus*), což ráda činí. Pro osvětlení místa Janovy smrti je vybráno pět hvězd (planet): Jupiter, Mars, Venuše-Jitřenka, Merkur a Saturn. Slunce dodává světci paprsky k hlavě a Měsíc uléhá k jeho nohám. V poslední scéně se z Vltavy vynořuje pomník s veršem z Homérovy Odysseie a epilog už jen korunuje Janův triumf zpěvem.

Podle synopse ve hře nevystupuje žádná reálná postava, převládají personifikované planety, resp. hvězdy, které zároveň přejímají atributy antických božstev, která jim dala jména (bojovný Mars, Jupiter s bleskem, Merkur jako posel zpráv atd.). Vedle nich do děje zasahují personifikovaná Pověst (*Fama*) a Nesmrtelnost (*Immortalitas*), stejně jako řeka Vltava (*Moldava*).

¹ Ke všem opolským hrám LA 1729, ARSI, sign. Boh. 145, p. 250, stručně též Mykita-Glensk: *Z dziejów szkolnego teatru*, s. 316.

² Josephus Werner, *24. 11. 1697 Šumperk, ingr. 27. 10. 1714 Olomouc, p4v 2. 2. 1732 Wrocław, † 24. 3. 1756 Olomouc. Působení za katedrou poetiky a rétoriky v Opoli bylo počátkem jeho celoživotní dráhy učitele rétoriky a školského prefekta, která vyvrcholila roku 1753 udělením katedry církevního řečnictví na olomoucké akademii. Na konci života působil jako historik provincie, byl literárně činný a známý jako autor chvalořečí, dochoval se např. tisk řeči k slávě Jana Nepomuckého z roku 1743. Werner, Josephus SJ, 1697–1756, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000107327>, zpracovaly Anna Fechtnerová a Markéta Holubová; Čornejová – Fechtnerová: *Životopisný slovník*, s. 510–511; Sommervogel: *Bibliothèque VIII*, col. 1077.

³ NK ČR, sign. 52 A 39, adl. 113.

⁴ Úryvky o Janově smrti, její příčině a také zázračných světlech jsou shromážděny v kanonizačních aktech. Ztotožnění světél s hvězdami se poprvé objevuje ve spise *Fama posthuma* Jiřího Plachého-Fera (Ferus: *Fama posthuma*, s. E3c–d–Fa).

Hra *Supremi honores* byla, jak se ze synopse zdá, poměrně zajímavou alegorickou hříčkou. Konkrétní pojmenování hvězd, které se objevily na místě Janova utopení, jejich spojení s nejznámějšími antickými božstvy i výrazné zapojení prvků mariánské ikonografie, to vše společně přináší neobvyklý koncept, pro nějž zatím nenacházíme žádnou paralelu. Vzhledem k prokazatelnému literárnímu nadání J. Wernera ho snad můžeme považovat za dílo autorovy invence.

Světla objevující se na Vltavě v místě utopení sv. Jana Nepomuckého.